

Meheks olemise pingeväli Eestis

TUUMSÕNUM

Eestis püsivad tugevad traditsioonilised mehelikkuse normid, kuid nende kõrval muutuvad üha nähtavamaks hoolivamad, paindlikumad ja suhtekesksemad viisid olla mees.

Kas ühiskond, institutsioonid ja avalik ruum oskavad seda toetada?

Miks see oluline on? Maskuliinsuse normid mõjutavad poiste haridus- ja karjäärivalikuid, meeste rolli peres, emotsionaalset eneseväljendust, vaimset tervist ning seda, millised mehekuvandid on avalikus ruumis nähtavad ja tunnustatud.

NELI PEAMIST JÄRELDUST

1. Normid on endiselt tugevad

Mehe väärtust seostatakse sageli iseseisvuse, kontrolli, tööalase toimekuse ja materiaalse vastutusega. Need ootused kujundavad, milliseid huvisid, ameteid ja käitumisviise peetakse poistele ja meestele sobivaks.

2. Muutus on käimas, kuid ebaühtlaselt

Eriti isaduses, partnerluses ja tunnete väljendamisega on näha nihet hoolivuse, avatuse ja osalevama rolli poole. Uus ei asenda vana lineaarselt - mõlemad eksisteerivad korraga.

3. Mehelikkus mõjutab tervet ühiskonda

Maskuliinsuse normid mõjutavad haridust, tööelu, pereelu, vaimset tervist, meediat ja sotsiaalset sidusust. Seetõttu ei saa muutust jätta ainult üksikute meeste isiklikuks ülesandeks.

4. Avalik pilt on liiga kitsas

Hoolivad mehekuvandid paistavad välja pigem erandite, äärmuste või tuntud meeste kaudu. Igapäevased, samastutavad ja mitmekesised viisid olla mees on endiselt meedias ja avalikkuses laiemalt liiga vähe nähtavad.

MIDA SEE TÄHENDAB PRAKTIKAS?

Avalik arutelu ja meedia

Meedia ei peegelda mehelikkuse norme, vaid taastoodab neid. Domineerib muster, kus mees seostub toimekuse, kontrolli ja vastutusega. Nähtavamaks tuleb teha meheks olemise viisid, mis seda kitsast normi laiendavad: hoolivus, haavatavus, abi küsimine, osalev vanemlus ja võrdne partnerlus.

Poliitikakujundus

Riik peab käsitlema isasid täisväärtuslike hooldajate ja vanematena, mitte kõrvaliste abilistena. Toetama vanemapuhkuse võrdsemat jagamist ning teadlikult käsitlema noormehi, mehi ja isasid vaimse tervise poliitikates nähtava sihtrühmana.

Haridus ja noorsootöö

Koolides, huvikoolides, noortekeskustes ja trennides tuleb vähendada sildistamishirmu. Abi küsimine, emotsioonidest rääkimine ja soolistest ootustest kõrvale kalduvad huvid vajavad teadlikku toetamist ega tohi tuua kaasa tõrjumist või sotsiaalset karistust.

Tööandjad

Töökultuur ei tohi kinnistada ideaali, et "hea mees" on alati saadaval, koormust taluv ja emotsionaalselt kõigutamatu. Normaliseerida tuleb isade vanemapuhkus, hoolduspäevad, paindlik töökorraldus ja madala lävega vaimse tervise tugi.

PEAMINE JÄRELDUS

Mehelikkus Eestis ei ole kriisis ega üheselt ümber kujunenud, vaid pingeväljas: see, kas institutsioonid, tööelu, koolid ja avalik ruum toetavad mitmekesisemaid viise olla mees või taastoodavad kitsaid norme, määrab, kas poiste ja meeste võimalused avarduvad või jäävad nende valikuid, suhteid ja heaolu piirama kitsad ootused.